

CELJSKI MEŠČANI IN CERKVENA ZGODOVINA

(PRAVNI SPOR IZ PRETEKLIH DNI)

JANKO OROŽEN

Celjski mestni teritorij je bil že po osnovni mestni listini, izdani 11. aprila 1451., dokaj velik. Njega glavne obmejne točke so bile: most preko Ložnice na cesti v Savinjsko dolino, Trnovlje, Voglajna, križ ob teharski meji, križ pod gradom, Savinja, Lisce. Leta 1751. se je pa mestni teritorij zlasti na severni strani močno razširil. Grof Gaismeck je kupil od cesarice Marije Terezije celjsko gosposčino in deželno sodnijo ter je po pogajanjih pristal na to, da se je okoliš mestne občine povečal. Na severni strani je zdaj segal do Dobrave, Prekorja in Šmarjetne vasi. Tako je ostalo vse do leta 1850., ko se je mestna občina razdelila v mestno in okoliško občino. (I. Orožen, Zgodovina Celja, III. del.)

Ali pravo mestno ozemlje je pa vendar tvoril tisti svet, ki ga je izza 15. stoletja obdajalo mestno obzidje, ki ga je okrepnjevalo petero močnih stolpov. Dolenji grad je stal v jugozapadnem mestnem voglu in je imel svoje posebno obzidje in svoj jarek. Tik ob mestnem jarku nastala predmestja: Ljubljansko, Graško in Vodno, so se tudi prištevala k pravemu mestu, ki je v početku 19. stoletja štelo okrog 1500 prebivalcev. Mesto s širšim teritorijem je mejilo okrog 12 km², na ožje mestno ozemlje so pa odpadale jedva $\frac{3}{4}$ km².

Na širšem mestnem ozemlju je bilo poleg raztresenih kmetij nekaj manjših sklenjenih naselij: Babno, Ložnica, Lava, Spodnja in Gornja Hudinja, Gaberje, Zagrad, Breg in Lisce. Sicer so pa segali na severozapadu veliki graščinski (novoceljski) gozdovi prav v bližino pravega mesta. Mnogo sveta je služilo tudi za pašnike. Savinja in njeni številni pritoki so bili še v prvotnem stanju. Samo Ložnico so pri Babnem obdajali z nasipi že ob koncu 17. stoletja in njen dolnji tek so v početku 19. stoletja speljali v novo, ravno strugo; poprej je namreč tekla tako, da se je pri dolenjem gradu (sedanji vojašnici Kralja Petra Velikega Osvoboditelja) izlivala v Savinjo. Voglajna je pa dobila svojo sedanjo strugo pri mestu, ko so gradili železnico; prej je bila tudi tik pred izlivom močno zavita in pod Jožefovim hribom je imela rokav, čigar voda je gnala (Zimov) mlin.

Prebivalci zunanjega mestnega okoliša so bili kmetje. Mnogi izmed njih so bili podložniki novoceljske graščine pri Žalcu, naslednice nekdanje celjske gosposčine. Ti kmetje so bili popolnoma izločeni izpod vsakršne mestne jurisdikcije in so spadali popolnoma pod svojo graščinsko oblast. Tudi imenovani Zimov mlin je bil služen Novemu Celju. Posamezni kmetje so bili služni tudi drugim gosposčinam, domačim — manjšim, in tujim, celo štajerskim deželnim stanovom. Dokaj številni so bili kmetje, ki so pripadali kaki cerkveni gosposčini: minoritskemu samostanu,

župniku (izza 1761. opatu), tretjemu kapelanu in bratovščini Matere Božje pri župni cerkvi sv. Daniela.

Gosposčina očetov minoritov je prešla v posvetne roke ob ukinitvi samostana, ostale gosposčine so se pa ohranile dotlej, dokler ni bilo fevdalno razmerje sploh ukinjeno. Prav tako je predčasno prešla v posvetne roke gosposčina mestnega špitala. Zlasti velika je bila opatijska gosposčina, ki je štela v celoti preko 200 podložnikov, ne samo v celjski okolici (v Gaberju, na Bregu in na Babnem), ampak tudi drugod. Vrhu tega ji je marsikje pripadala tudi cerkvena desetina (Ignaz Orožen, Das Dekanat Cilli).

Prebivalci malega celjskega mesta samega so se živahno bavili z obrtjo in trgovino, ali časi so bili taki, da se niso mogli popolnoma odtrgati od grude, tudi oni so morali nekoliko kmetovati. Mestna občina sama je imela veliko zemljiško posest, o kateri ne vemo sicer, kdaj si jo je bila pridobila, sklepamo pa lahko mirno, da datira izza časa podelitve mestnih pravic za poslednjih grofov Celjanov. Tvoril jo je v prvi vrsti velik mestni gozd v Pečovniku, na zapadni strani Tovsta, ki še dandanes pripada mestu. Vrhu tega je bil mestni skoraj ves bližnji in deloma tudi bolj oddaljeni okolni svet, ki je prvotno skoraj izključno služil za občinske pašnike, pozneje pa se je deloma spremenil v zeljnike in vrtove (ob mestnem jarku — bilo jih je mnogo tudi v notranjosti obzidja), v njive in travnike. Vendar pa so bili občinski pašniki dokaj obsežni še sredi 18. stoletja ter celo še 50 let pozneje.

Celjski rektifikacijski urbar iz leta 1749. navaja sledečo mestno posest: ob dolenjem jarku za špitalom, za grofijo, za mesarskimi stojnicami — med obzidjem in Savinjo; »preko vode«, »pri usnjarski delavnici« in onostran Savinje — kjer je zdaj park; ob gornji Koprivnici — poleg nekdanje cerkve sv. Andreja v Aškerčevi ulici; pri »jarku ob zapori«; na Dolgem polju in Gorenji gmajni — Glaziji; ob cesti poleg mosta na Hudinji; za Gaberjem in Trnovljami; poleg Lanovža; poleg opekarne in na Golovcu — kjer je zdaj okoliško pokopališče; svet proti tedanjemu cesarskemu gozdnemu dvorcu ob Ložnici, »kjer je izpostavljen poplavam«, pri Sv. Jožefu v smeri proti Teharjem, »kjer je voda mnogo zemlje odnesla in napravila veliko škodo«, ter nad Gaberjem se izrečno navaja kot pašnik; gozd v Pečovniku.

Zeljnike in vrtove ob jarku, njive in travnike je mesto dajalo svojim meščanom v najem, pašniki so se uporabljali skupno in iz gozda se je nakazoval les za drva in stavbe — brezplačno siromakom, drugim pa za nagrado (občinskim in sličnim funkcionarjem) ali proti plačilu.

Celje in Stari grad okrog l. 1680.

Vendar pa so zeljniki in vrtovi neznano kdaj postali privatna last posameznih meščanov. Deloma velja to i za posamezne njive in travnike, ki so izza davnih dni tvorili privatno posest posameznih meščanov. Ta zemljišča so bila služna mestnemu magistratu, ki je napram njihovim posestnikom fungiral tudi kot zemljiška gosposka. Celjski meščani pa so imeli nekaj zemljiške posesti v mestni okolici tudi zaradi kake druge podelitve: od novoceljske gosposčine, od opatijske in sl., ter so bili zanjo obvezni tej gosposki. Ali v splošnem je bila do druge polovice 18. stoletja osebna zemljiška posest celjskih meščanov ipak majhna: ta in oni je imel zeljnik in vrt, njivico ali travnik s kakim gospodarskim poslopjem (kozolcem) na polju ali brez njega.

V drugi polovici 18. stoletja se je pa precej povečala, kajti magistrat je razdelil znaten del svojih pašnikov, ki so jih novi lastniki spremenili v njive in travnike. Prva delitev se je vršila med letom 1772. in 1774., druga v početku osemdesetih in tretja sredi devetdesetih let. Originalnih delitvenih protokolov že 30 let po delitvi ni bilo več; baje se niso ni pisali. Pač pa je obstojal že tedaj naknadni izkaz o delitvah.

V tem izkazu se navaja, da je magistrat v celoti razdelil 162.710 kvadratnih sežnjev, pri čemer se ni niti strogo oziral na svoje občane, kajti oni so dobili samo 102.400 kvadratnih sežnjev, dočim je od ostanka pripadlo podložnikom novoceljskim 39.310 kvadratnih sežnjev in podložnikom opatijskim 20.400 kvadratnih sežnjev. Celjanov, ki so dobili svoj delež, je

bilo 156, novoceljskih podložnikov 32 in opatijskih 13. Na vsakega bi bilo moralo priti okrog 800 kvadratnih sežnjev, vendar so tisti, ki so plačevali več hišnega davka, dobili več ko toliko, drugi pa manj. Niso nezanimiva imena meščanov, ki jim je pripadel večji delež: Pavel Dienstel, Jožef Pichler, Jurij Fröhlich, Jožef Bianchi, dr. pl. Frey, Simon Gorinšek, Marco di Marchi (plačeval je 19 gld. 15 kr. hišnega davka in je prejel največji delež — 1900 kvadratnih sežnjev), pl. Protasi, baron pl. Conti, dr. pl. Dimnič, oskrbnik Ziegler, Jožef Ferjančič, Franc Meßner, Ivan Nemeč, Ivan Zabukovšek, Marija Fechnerin, Jurij Pek, Jakob Kendler, Jurij Schotter, Matija Klabučer, Jožef Pistolletti, Jakob Teutschmann, Jožef Bender, Helena Nullin, Jurij Herzog, Boltažar Schneider, pl. Satelberg, Ivan Janeček, mestna hiša, Ivan Kristianelli, Jakob Sibenbürger, Ivan Rath, Severin Perchtoldt, Jakob Heilingner, Marija Rieserin, Jožef Spreizenbarth, kvartirna hiša (za nastanitev vojakov), Jožef Klabučer, Franc Schließelberger, Ivan Kreiner, Skobel. Ti možje so spadali v višjo mestno družbo in je med njimi mnogo malih plemičev, ki jih je večje število imelo v Celju svoje domove.

Kljub tej razdelitvi občinskih pašnikov je pa bila mestna zemljiška posest še vseeno znatna; neki magistratni inventar iz leta 1850. omenja razen gozda v Pečovniku 27 različnih parcel v bistvu na istih mestih, ki jih navaja gori imenovani urbar. Med njimi je bilo še vedno obilo pašnikov: za Savinjo nad mostom (poznejši park — del zemljišča pa je bil

Celje v sedanosti

spremenjen v njive); za vojno bolnico (na sedanjem Vrazovem trgu), na Glaziji, ob Ložnici, v Gaberju, »pri jami za ilovico«, ob šmarski cesti, na Jožefovem hribu.

Stara meščanska in nova zaradi razdelitve pašnikov pridobljena mestnemu magistratu služna posest je bila po pričevanju meščanov samih od nekdanjega prosta vsake cerkvene desetine. To je hotel odpraviti novi celjski opat Franc Anton Hobelnik, doktor sv. pisma, infuliran opat, okrajni šolski ogleda, dekan in župnik. Ignacij Orožen poroča o njem, da se je rodil v Rušah, kjer je bil poslednji učenec tamošnje latinske šole. Leta 1801. je postal celjski opat in je umrl leta 1828. Pokopan je pri sv. Maksimilijanu zunaj mesta.

Hobelnik je bil prijazen človek in vesten duhovnik. Živeč v prepričanju, da so celjski meščani dolžni dajati cerkveno desetino tudi od svojih magistratu služnih zemljišč, je sklenil, da jih k temu prisili. Že dve leti po prevzemu svojega opatovskega dostojanstva je napravil prve korake v ta namen. Čas se mu je zdel pripraven, kajti baš je bilo preteklo 30 let, odkar se je bila izvršila prva razdelitev občinskih pašnikov. Tridesetletno obdelovanje poprej neorne zemlje pa je bilo po tedanjem zakonu (patent iz leta 1769.) potrebno, da se je moglo zahtevati dajanje desetine.

Opat Hobelnik je živel v duhu kanoničnega prava, ki je na svoji tedanji stopnji odredilo, da se mora

dajati cerkvena desetina od katerega koli zemljišča, vendar tedaj v avstrijskih deželah glede cerkvene desetine že ni več v polni meri veljalo. Da pa pripada desetina od zemljišč celjskih meščanov baš njemu, o tem ga je prepričalo dvoje: 1. je bil on celjski župnik, 2. se mu je pa zdelo, da določa tako urbar opatijske gosposčine. Urbar pravi izrečno, da dobiva mestni župnik žitno desetino »pri Celju« in v vaseh: Gaberje, Golovec, Babno, Ložnica, Zavodna, Sv. Križ, Polule in Breg, vinsko in žitno desetino pa na hribčku poleg opekarne.

Besedilo obeh urbarjev (mestnega in opatijskega) ni enako, je pa tako nedoločno, da se glede skladnosti oziroma neskladnosti ne da kratko malo nič sklepati.

Opat Hobelnik je torej leta 1803. zahteval od celjskih meščanov cerkveno desetino tako za stara kakor za tista nova zemljišča, ki so jih obdelovali že 30 let. Razume se, da je naletel na gluha ušesa. Nato je, ako smemo prav verjeti nasprotni stranki, naročil svojim ljudem, naj s silo jemljejo desetinsko žito iz kozolcev. Vsekakor je prišlo do ostrejših nastopov, kajti Celjani so se mu z malimi izjemami odločno postavljali po robu. Tudi magistrat se je potegnil za nje.

V dosego svojega namišljenega prava je moral torej opat nastopiti pravno pot. Započel je pravni spor, ki je trajal polnih 8 let.

Opat je smatral celjske meščane za nekake podložnike, ki se branijo izvrševati svoje podložniške

Opatijska cerkev sv. Danijela

dolžnosti. V takih slučajih je upravnim potom reševal spor okrožni urad. Nanj se je obrnil. Okrožni urad je po navadi tedanjega časa mestni magistrat ostro ukoril in ga pozival, naj pomaga opatu pri dosegu njegovega prava, ne pa da bi podpiral uporniško trmo. Skliceval se je na dvorni dekret iz leta 1802., ki utrjuje prakso, katera se je bila dotlej razvila: v desetinskih vprašanjih odloča okrožni urad; samo tedaj, kadar bi bila v dvomu eksistenca prava samega, naj se spor spravi pred sodišče. Celjski meščani naj se torej pritožijo pri opatijski gosposki in če tam ne dobe zadovoljujoče odločitve, naj spravijo pritožbo pred okrožni urad, ki bo rešil zadevo pred žetvijo l. 1804.

Ni mestni magistrat ni maral te poti, še manj je bila ugodna meščanom, ki se niso mogli smatrati za podložnike. Menili so, da je njihova zadeva z opatom spor glede eksistence prava, da torej spada pred sodišče. V ta namen je mestni odbor dne 2. maja 1804. sklical na posvetovanje vse meščanstvo, ki je izvolilo tri može kot svoje zastopnike v razvijajočem se pravnem sporu ter jim je dalo polnomočje, da smejo storiti vse, kar se jim zdi potrebno za zaščito od opata ogroženega prava. Ti možje so bili trije zelo spoštovani meščani: Ernest Jožef Wurzer, Peter Lininger in Štefan Kovačič.

Trije zastopniki so se seveda odločili, da tožbenim potom zaščitijo pravo svojih someščanov. Pooblastilo za vodenje pravde so podpisali dr. Francu Kirnböcku, dvornemu in sodnemu advokatu v Gradcu.

Dr. Kirnböck je takoj (julija 1904) zoper opata vložil tožbo pri deželnem sodišču (Landrecht) v Gradcu. Celjski meščani, tako pravi, nikdar niso plačevali desetine mestnemu opatu, in zato zahteva interdikt, razsodbo, ki naj bi onemogočila vmešavanje opata v pravo desetinske svobode celjskih meščanov. Deželno sodišče pa zadeve ni hotelo obravnavati, češ, da spada pred politično instanco — pred okrožni urad. Pritožba na apelacijsko sodišče te odločitve ni spremenila: celjski pravni zastopnik se je v njej skliceval celo na desetinski red iz leta 1605., češ, da so celjski meščani hkrati desetinski dajatelji in prejemniki.

Zdaj so Celjani izstrelili veliki top. Njihovi zastopniki so se po svojem pravem zastopniku pritožili na cesarja samega in zahtevali, naj odredi, da se zadeva reši pred sodiščem; v svoji pritožbi so zlasti poudarjali, da gre v zadevi za eksistenca prava samega in pa, da je razmerje med njimi in opatom medsebojno razmerje svobodnih ljudi. V jeseni leta 1804. so prošnjo vložili, ali rešitve ni bilo. Dvakrat so prosili zanjo in šele v začetku leta 1806. je prispela. Cesar je Celjanom ugodil: zadeva je bila vrnjena na sodno pot.

Julija 1806. je dr. Kirnböck pri graškem deželnem sodišču vložil novo tožbo za uvedbo interdikta proti opatu. Sodišče je o tem obvestilo i okrožni urad i mestni magistrat i opata. Tožbo vodeča stranka je to zahtevala, ker se je bala, da bi okrožni urad z upravnim postopkom in opat z nasilnim zahtevanjem desetine lahko povzročala meščanom nepravilne, pri čemer bi jih magistrat ne mogel braniti, kajti nad njim je budno pazil okrožni urad, ki bi ga bil lahko silil k temu, da pomore opatu s svojo asistenco. Hkrati je sodišče naročilo graškemu fiskalnemu uradu, naj v smislu obstoječih pravnih predpisov prevzame zastopstvo tožene stranke, celjskega opata.

Dr. Kirnböck se je v svoji tožbi omejil na ugotovitev, da je desetinska svoboda celjskih meščanov popolnoma dognana, ker jo izkazuje preteklost, ujema se pa tudi popolnoma z desetinskim redom iz leta 1605.: Kdor želi, da bi bilo nasprotno, mora upravičenost svoje zahteve dokazati.

Fiskalni urad, ki mu je bil na čelu Jožef pl. Varena, je pa bil silno počasen. Ponovno je prosil za podaljšanje roka, v katerem naj bi podal svoj ugovor na tožbo. Zdaj mu opat še ni imel zbranih potrebnih dokazilnih sredstev, zdaj ga je oviralo nujnejše delo. Celjani so že postali nejevoljni in njihov pravni zastopnik se je pritožil proti zavlačevanju. Šele v maju 1807. je prejelo deželno sodišče ugovor fiskalnega urada.

V svojem ugovoru skuša fiskalni urad dokazati upravičenost opatovega stališča. Opira se na opatijski urbar in trdi, da so v mestnem rektifikacijskem urbarju navedeni kraji obseženi v širših krajevnih navedbah opatijskega urbarja. Prilaga tudi izpisek iz opatijskega desetinskega registra in pa izjave nekaterih meščanov, ki pravijo, da so v preteklih letih dajali opatu desetino; med temi meščani je bil dr. Andree, glede katerega pravi fiskalni urad, da je pač moral vedeti, kako je njegovo pravo.

Tožbo vodeča stranka je že 31. avgusta 1807. odgovorila z repliko, v kateri osporava veljavnost opatijskega urbarja in desetinskega registra za pravno dokazilo, ker sta *scripturae propriae*, trdi, da kraji iz mestnega urbarja resnično ne spadajo v tiste skupine parcel (Ried), o katerih govori opatijski urbar, in da izjave meščanov o oddani desetini ne pomenjajo nič, ker se v njih ne navaja, na katera zemljišča se nanašajo, in niso znane pobude, ki bi bile tega ali onega meščana pripravile do tega, da je opatu res dal desetino.

Praden je fiskalni urad prišel s svojo dupliko, je bil marec leta 1808. V njej ponavlja samo stare razloge, pač pa ugovarja trditvi, da bi bil opatijski urbar *scriptura propria*, češ, da ga je sestavil deželno knežji komisar.

Deželno sodišče je smatralo zadevo za zrelo in je 6. maja 1808. izreklo svojo razsodbo. V njej daje prav opatu in razsoja, da mu morajo meščani dajati desetino od vseh zemljišč, ki jih navaja njihov rektifikacijski urbar. »Fundamentum« tožbe, tako pravi sodišče v utemeljitvi svoje razsodbe, je v tem, da bi bila morala tožbo vodeča stranka po kanoničnem pravu, ki je v Avstriji sprejeto, dokazati svojo desetinsko svobodo. Tega pa ni niti poskusila. Zato velja splošno pravno pravilo: *Quod actore non probante reus sit absolvendus*.

Ta razsodba je bila za Celjane precejšnje presenečenje. Dne 7. junija že so njihovi zastopniki po dr. Kirnböcku vložili obsežno in temeljito pritožbo na apelacijsko sodišče. Jedro njeno je v dveh ugotovitvah. Po prvi sodišče ni postopalo pravilno, kajti izreklo se je o nečem drugem nego o tem, kar je od njega zahtevala tožbo vodeča stranka. Tožba je bila posesorična in sodišče bi bilo moralo meščane čuvati pred opatovim poseganjem v njihovo staro pravo desetinske svobode, izreči bi bilo moralo interdikt. Bila bi pa stvar opata samega, da bi potem s svoje strani vložil petitorično tožbo. Po drugi ugotovitvi pritožbe pa cerkveno pravo tedaj ni več veljalo v tistem obsegu, kakor je to trdilo deželno sodišče v svoji razsodbi. Navajajo se besede, ki jih je o tem vprašanju napisal dunajski vseučiliški profesor Scheidlein v svojem učbeniku:

Glede desetinskega prava so se avstrijski zakoni oddaljili od kanoničnih, kajti pri nas v Avstriji je desetina posvetno pravo, ki ga lahko popolnoma posedujejo tako duhovne kakor posvetne osebe in si ga lahko pridobe na kateri koli pravni način. Župnik ne more pri nas niti domnevati, da mu to pravo pripada, ampak mora, kakor to trdi, njega posest dokazati kakor vsakdo drugi.

Pritožba je prinesla Celjanom popoln uspeh. Apelacijsko sodišče je razsodbo preobrnilo: opatu je pod kaznijo prepovedalo zahtevati od Celjanov desetino

za njihova stara in nova magistratu služna zemljišča na v rektifikacijskem urbarju navedenih mestih.

Zdaj se je pa pritožil fiskalni urad, in sicer na cesarja. Na najvišjem mestu je bila izdana razsodba sledečega leta, v maju 1809. Nova razsodba dela razliko med obema vrstama zemljišč. Glede novih, zaradi razdelitve občinskih pašnikov dobljenih zemljišč se odloča, da opat od njih pod kaznijo 50 gld. ne sme zahtevati desetine; dovoljeno pa mu je, da si to pravico iztoži s petitorično tožbo. Glede starih, magistratu služnih zemljišč pa naj fiskalni urad po pričah nastopi dokaz, da so meščani od njih več let in tudi v letih 1801., 1802. in 1803. dajali desetino. To dokazovanje bodi odločilno, vendar je obema strankama pridržano pravo petitorične tožbe.

Dokazno postopanje je trajalo precej dolgo. Sodišče je določilo osebe, ki naj se pod prisego zaslišijo. Na zahtevo fiskalnega urada je poslalo tožbo vodeči stranki izjave o desetini iz leta 1807. in jo pozvalo, naj sestavi primerna vprašanja, da bi priče nanje odgovarjale. Ta vprašanja je sodišče poslalo pristojnim gosposkam, po večini celjskemu magistratu, z naročilom, naj na njihovi osnovi priče zaslišijo.

Rezultat tega zasliševanja za fiskalni urad (oziroma za opata) nikakor ni bil ugoden. Pred mestnim magistratom so priče izjavile, da so pač plačevale desetino, toda ne za magistratu služna zemljišča; nadalje so bila tista zemljišča izven meja v rektifikacijskem urbarju navedenih mest; ta ali oni je v kritičnih letih, ko je spor visel, pač moral dati desetino, toda le zato, ker so ga opatovi ljudje k temu prisilili; velike važnosti je bila izjava Andreja Gaberšeka iz Gaberja, ki je bil sam dolga leta zaposlen pri pobiranju cerkvene desetine — potrdil je, da jo je pobiral od novoceljskih in drugih, ne pa od celjskih zemljišč; drugi pobiratelj, Jakob Jank, zaslišan v Novem Celju, je sicer izjavil obratno, toda rekel je, da ve samo to, kar je slišal od drugih ljudi.

Na osnovi teh pričevanj je deželno sodišče v juniju 1811. izreklo svojo razsodbo: opat ne sme zahtevati desetine niti od starih celjskemu magistratu služnih zemljišč; za vsak tak poizkus mu grozi kazen 50 gld.

Fiskalni urad se je seveda pritožil na apelacijsko sodišče, ki je končno že 9. oktobra 1811. izreklo svojo razsodbo, strinjajoč se docela z razsodbo nižjega deželnega sodišča.

Tako je opat Hobelnik pogorel glede novih kakor glede starih magistratu služnih zemljišč. V obeh slučajih je bilo fiskalnemu uradu pridržano pravo, da skuša braniti opatove zahteve s tožbo in petitorio. Ali tega ni storil. Vprašanje je bilo definitivno rešeno.

Orumenel sveženj aktov, ki se nahaja v celjskem muzeju, priča še danes o zanimivem in za sodobnike gotovo razburljivem posestnem sporu.